
Лебедєв Євген Вікторович
Заслужений діяч науки і техніки України,
лауреат премії імені А.І. Кіпріянова НАН України,
академік НАН України,
доктор хімічних наук, професор
7.09.1941 – 12.06.2018

Євген Вікторович Лебедєв народився у м. Мелекессі Ульяновської області, Росія. У 1948 р. вступив до середньої школи № 9 м. Мелекесса, яку закінчив 1958 р. В тому ж році вступив до технічного училища № 4 м. Ульяновська, яке закінчив у 1959 р. Згодом працював на Мелекеському механічному заводі. У 1968 р. закінчив хіміко-технологічний факультет Куйбишевського політехнічного інституту за спеціальністю "технологія переробки пластичних мас" і був залишений на роботу на посаді асистента кафедри пластмас. У 1971 р. вступив до аспірантури Інституту хімії високомолекулярних сполук АН УРСР. Навчання в аспірантурі закінчив достроково у вересні 1974 р., захистивши дисертаційну роботу на здобуття вченого ступеня кандидата хімічних наук. Після закінчення аспірантури Є.В. Лебедєв був направлений на роботу в Інститут хімії високомолекулярних сполук АН УРСР, де працював молодшим науковим співробітником, старшим науковим співробітником, завідувачем лабораторії, завідувачем відділу. У жовтні 1985 р. Є.В. Лебедєв призначений виконуючим обов'язки директора Інституту хімії високомолекулярних сполук АН УРСР, у квітні 1986 р. обраний директором Інституту хімії високомолекулярних сполук АН УРСР. З жовтня 2014 року – почесний директор інституту.

У 1982 р. Є.В. Лебедєв захистив дисертаційну роботу за темою "Полімерні модифікатори композиційних полімерних матеріалів і передперехідний стан полімер-полімерних систем" і став доктором хімічних наук.

У 1988 р. Є.В. Лебедєв обраний член-кореспондентом НАН УРСР, у цьому ж році йому присвоєно звання старшого наукового співробітника. В 1998 р. Є.В. Лебедєву присвоєно звання професора за спеціальністю "хімія

високомолекулярних сполук". У 2003 р. С.В. Лебедев обраний академіком НАН України.

С.В. Лебедев – один із провідних вчених у галузі високомолекулярних сполук, зокрема, хімії та технології багатокомпонентних полімерних систем і полімерних композитів. Ним започатковано новий напрям у полімерній хімії – хімічне полімерознавство, що є фундаментальною складовою сучасного хімічного матеріалознавства.

Наукова діяльність ученого-хіміка була спрямована на вирішення фундаментальних проблем полімерної хімії, зокрема, хімії та технології багатокомпонентних полімерних систем і полімерних композитів. Особливе значення мають його основоположні роботи зі створення теорії будови і властивостей полімерних композицій, теоретичні уявлення про морфологію полімер–полімерних систем, міжфазних і перехідних шарів, нові підходи до опису закономірностей зміни макровластивостей у багатокомпонентних полімерних системах під впливом агентів, які змінюють міжфазні взаємодії. Ним розроблені наукові підходи до регулювання властивостей полімерних композицій з функціональними наповнювачами і реакційноздатними модифікаторами, теоретичні основи синтезу олігомер–полімерних композицій для криогенностійких полімерних систем. Під його керівництвом вперше було здійснено синтез наногібридних полімерних систем з металовмісними неорганічними блоками в макромолекулярному ланцюзі.

Результати фундаментальних досліджень С.В. Лебедева стали основою створення і впровадження нових апретів, наповнених композицій з високими адгезійними, міцнісними, електрофізичними і криогенностійкими властивостями. Розроблено ряд полімерних адгезивів, що знайшли застосування в космічній техніці, автомобілебудуванні та ін. Розроблено та впроваджено прогресивну технологію реакційного формування виробів із поліуретанів, технологію герметизації витоку газу без виведення газопроводів із експлуатації, поліуретанових композиційних матеріалів для виготовлення ортопедичних виробів при реабілітації інвалідів, ресурсозберігаючу технологію отримання композиційних полімер–деревних матеріалів, технологію радіаційностійких полімерних композицій для потреб атомної енергетики і транспортного машинобудування, розроблено органомінеральні зв'язуючі та технології їх застосування для виготовлення пресованих конструкційних екологічно чистих виробів, безвідходну технологію отримання армованих композиційних матеріалів і високоміцних пожежних рукавів з експлуатаційними показниками, значно вищими, ніж у зарубіжних аналогів та ін.

Один із нових напрямів, який останнім часом розвивався під науковим керівництвом С.В. Лебедева, – розробка технології реставраційних робіт будівельних і фундаментних конструкцій та підземних споруд із використанням реакційноздатних полімерних систем. Останнім часом під його науковим керівництвом створено матеріали спеціального призначення для космічної галузі, для медицини (штучні кришталіки для офтальмології), композиційні матеріали для улаштування покриттів на спортивних і дитячих майданчиках.

Він – співавтор наукового відкриття "Властивості рідких сумішей полімерів в області розшарування", понад 500 наукових публікацій і понад 50 авторських свідоцтв СРСР і патентів України на винаходи. Цикл його наукових праць "Синтез, структура і властивості органо-неорганічних полімерних систем" здобув премію ім. А.І. Кіпріанова НАН України.

Йому завдячують своїм науковим становленням два доктори і десять кандидатів хімічних наук.

С.В. Лебедев проводив велику науково-організаційну роботу як член Відділення хімії НАН України, голова Наукової ради НАН України з проблеми "Хімія і модифікація полімерів", член Спеціалізованої ради із захисту докторських дисертацій при ІХВС НАН України, заступник Голови секції "Полімерні матеріали" Наукової ради з нових матеріалів Міжнародної асоціації Академій наук, член комітету з Державних премій України в галузі науки і техніки.

Він очолював редакцію "Полімерного журналу" і був членом редколегії журналів "Теоретична і експериментальна хімія", "Український хімічний журнал" і "Хімічна промисловість України", "Полімерні матеріали і технології" (Білорусь).

За вагомий особистий внесок у розвиток полімерної науки та зміцнення науково-технічного потенціалу України в 1998 р. С.В. Лебедеву Указом Президента України було присвоєно почесне звання "Заслужений діяч науки і техніки України".

Його багаторічна діяльність відзначена орденами Ярослава Мудрого IV, V ступенів, Почесними грамотами Президії НАН України і ЦК Профспілки НАН України, Київської держадміністрації.

Світла пам'ять про академіка Євгена Вікторовича Лебедева збережеться в серцях його рідних, близьких, численних учнів, друзів, колег, послідовників.